
Det var vackert ibland
med Christian Nyampeta
Premiär: 24.11 2018, 16.00 på Folkets Hus i Hallstavik
Filmvisning: 28.11 2018, 17.30 på Etnografiska Museet i Stockholm
som en del av Den futuristiska orten

Norra Sidan

Tensta konsthall

Premiär: Lördag 24.11 2018, 16.00 på Folkets Hus i Hallstavik
Filmvisning: Onsdag 28.11 2018, 17.30 på Etnografiska Museet i Stockholm

Konstnären Christian Nyampetas nya film *Det var vackert ibland* har premiär på Folkets Hus i Hallstavik, som är en av de platser där filmen utspelar sig. Filmen skildrar ett möte mellan ett osannolikt sällskap som har samlats för att recensera *I fetischmannens spår* – den första av sex filmer som den svenska filmfotografen Sven Nykvist (1922-2006) producerade i Kongo mellan 1948 och 1952. Gemensamt för de här osannolika vännerna är att de tidigare har besökt Etnografiska Museet i Stockholm, där det finns ett arkiv över Sven Nykvists föräldrar. Arkivet är en sammanställning över deras liv i Kongo som svenska missionärer, tillsammans med de artefakter de förde med sig tillbaka till Sverige.

Den brokiga vänskan inkluderar politikern Yassir Arafat, den postkoloniala teoretikern Leela Gandhi, människorättsaktivisten Rigoberta Menchú, politikern Robert Mugabe, dramatikern Wole Soyinka, och den svenska kronprinsessan Victoria. Samtida och yngre kollegor till Sven Nykvist gästar också visningen: regissören Andrej Tarkovskij dyker upp, och av någon anledning har aktivisten och politikern Winnie Mandela något att säga, medan den fjortonde Dalai Lama ryktas vara i närheten. Under tiden som det här sker uppförs en dans som ett slags prolog, mellanakt och epilog.

Filmens rollista utvecklades under möten inom konstnärens egna kretsar och på Tensta konsthall, Etnografiska museet, Folkets Hus och Parker och den lokala hembygdsföreningen. De här sammankomsterna kom till runt gemensamma intressen och delade angelägenheter, genom gruppdiskussioner och aktiviteter som, trots olika utgångspunkter, skapade en sorts "känslomässig gemenskap". De olika aktörerna har olika förhållnings- och tillvägagångssätt till det "långsamma våld" som jakten på kunskap har kommit att innebära, t ex i missionens spår, i bevarandet av

kulturarv och traditioner, och i andra former av kulturimperialism. I *Det var vackert ibland* är pendlingen mellan skvaller och polemik en tillåtande struktur, där åkallandet av de olika filmkaraktärerna erbjuder en lekfull och kanske skyddande sköld som kan tillåta filmens deltagare att navigera genom historiens landskap.

I filmen finns en pendling mellan respekt och faror, som båda finns i filmens möten. Den pendlingen blir en spegling av de historiska sammanhang fyllda av dominans som ligger till grund för det vackra men förtryckande bildspråk som är specifikt för Sven Nykvist och hans gelikar. Den sortens visuellt våld är fortfarande aktuellt. För vissa av filmens deltagare räcker det inte att skydda sig bakom en annan karaktär – sorgen i att betrakta de konstnärliga, spirituella och kulturella ägodelar som beslagtogs då, och som samlas nu, i de här rörliga bilderna finns kvar. Konstnären menar att de existerar inom ramen för de kultursammanhang som i filmen exemplifieras av lokala hembygdsföreningar och Etnografiska museet. I filmen framkallas den här överföringen av identitet och makt via glimtar av pappersproduktion.

Det var vackert ibland spelades in på Häverö-Edebos hembygdsförening, Holmens pappersbruk i Hallstavik, Etnografiska museet, Tensta konsthall och Sipsjöbanan/MK Orion-Motorcykel i Hallstavik. I rollerna syns Francine Agbodjalou, Sasha Bonet, Makda Embaie, Primo Gillick Lind, Samuel Girma, Dale Harding, Malin Hüber, Mourad Kouri, Ashraf Marefi, James Munene, Christian Nyampeta, Jonelle Twum, Kim West, Ellen Wettmark och Emil Ytterberg.

Filmad av Joshua Aylett, assisterad av Francisco Imoda. Ljudinspelning av Jonas Goldmann, musik komponerad av Julien Simbi. På uppdrag av Tensta konsthall, koordinerad av Makda Embaie, och producerad av Malin Hüber, med assistans från Michael Barrett, Maria Dahlström, Karolin Grahn, Ingrid Inglander och Theo Fick, Bianca Leidi, Håkan Lundén och Per-Anders Wikström.

Nyampetas film är en del av projektet Den futuristiska orten, ett samarbete mellan Folkets Hus och Parker, Stockholms läns museum och Tensta konsthall. Projektet fokuserar på de paralleller som kan dras mellan städernas förorter och landsbygdsområden i dagens Sverige. Det finns – alla uppenbara olikheter till trots – flera gemensamma faktorer som förenar landsorten med den urbana förorten: nedmonteringen av skolor och socialtjänst, bristen på jobb möjligheter, den växande strukturella underordningen. På olika platser runt om i Stockholms län ges, i ett mer koncentrerat format, exempel på förortens och landsbygds analoga omständigheter.

I Den futuristiska orten presenteras under 2018 kontextkänslig konst i Hallstavik, Rågsved, Sorunda och Tensta. Utöver Nyampeta deltar även konstnärerna Anne Low på Folkets Hus i Sorunda, Suki Seokyeong Kang på Folkets Hus i Rågsved och hembygdsföreningen Lerkrogen i Älvsjö, och Joar Nango på Tensta och Nälsta gård (Spånga Fornminnes och Hembygds gille).

Självpresentation

Christian Nyampeta är en holländsk konstnär född i Rwanda. 2017 hade han en soloutställning, *Words after the World*, på Camden Arts Centre i London, och hans verk var med i *Toxic Assets: Frontier Imaginaries Ed. No3* på e-flux och Columbia University i New York. Bland pågående utställningar det här året finns *Penser l'Afrique* på Slought i Philadelphia och biennalen för samtida afrikansk konst, *Dak'art*. Nyampeta är delaktig i *Nyanza Working Group of Another Roadmap School Africa Cluster*. Han driver även *Radius*, en närradiostation som ibland går att besöka, och är i färd med att fullborda en PhD-avhandling vid Visual Cultures Department på Goldsmiths, University of London.

Ett samtal mellan Christan Nyampeta och Maria Lind

Maria Lind: Hur skulle du beskriva din nya film *Det var vackert ibland* för någon som ännu inte känner till ditt konstnärskap?

Christian Nyampeta: Jag upplever faktiskt att filmen står för sig själv, och på sätt och vis hoppas jag att det inte är nödvändigt att gå tillbaka till mitt tidigare arbete för att kunna ta till sig den. Dessutom tänker jag att den är tillkommen på ett sätt som är mer opåkallat och intuitivt än hur jag har arbetat med de flesta av mina tidigare verk. Och förhoppningsvis mer underhållande också... Men jag tänker samtidigt att den står i dialog med framför allt två andra filmer: *Life after Life* som handlar om en avliden man som begravs i fel grav och som därför vaknar upp i fel kropp, och *From Left to Night* som handlar om en icke-namnngiven poet som dör i strid under ett oppositionskrig mot folkmordet i Rwanda. Poeten åtalas dock i *After-Africa* för att ha övergivit konsten och beslutat sig för att kriga, även om det var för ett gott syfte.

ML: Du arbetar ofta tillsammans med olika grupper, oavsett om det är biblioteksbesökare som i den permanenta väggmålningen *How to Live Together: A Blackboard* installerad på Church Street Public Library (producerad av The Showroom i London 2015), eller studenter vid en skola i Nyanza som i filmen *Words After the World* (producerad vid Camden Art Centre i London 2017). I anslutning till den senare satte du även samman ett "skriptorium". Du har beskrivit det som "en arbetsgrupp bestående av flerspråkiga individer som översätter franska texter av historiska rwandiska filosofer till engelska för första gången. Den här kollektiva strukturen inspirerade manuset till den fiktiva filmen om en författare som försöker skriva en roman även om själva orden är föremål för upphovsrätt. Samtidigt försöker en grupp idrottsstudenter förändra sina träningsvillkor under allt

mer konfliktfyllda omständigheter." Vill du berätta om den metod du har använt dig av i *Det var vackert ibland*?

CN: Tidigare har jag arbetat mycket med "workshops". Jag upplevde det som ett användbart format för att arbeta tillsammans med och bjuda in olikartade – ibland till och med antagonistiska – institutioner och individer, och kanalisera våra styrkor mot ett gemensamt mål. Resultaten av de här workshoppen har tidigare varit materiella. Vi har bryggt öl, bakat bröd, tillverkat färg och tvål, men också sandaler, anteckningsböcker, gardiner, musikinstrument – vi har till och med försökt tillverka en kyrkklocka av nedsmälta mynt vid ett tillfälle! Allt det här har varit meningsfullt eftersom jag faktiskt bodde på de platser där jag arbetade. För tillfället arbetar jag inte enbart där jag bor. Konceptuellt sett var jag på den tiden mer intresserad av "materiell kunskap", medan jag idag kanske lockas mer av "former av kunskap". Och nu tenderar de här "formerna av kunskap", även om de förblir där de producerades, att också vara relevanta i andra sammanhang. De här "kunskapsformerna" behöver inte nödvändigtvis vara materiella. Film är ett exempel, inte bara i hur den är producerad, utan också i hur den kan cirkulera långt bortom platsen där den spelades in. En film som *Det var vackert ibland* involverar minst sagt en enorm mängd kompromissande, samarbete, samverkan, expertis och tålmod. Jag tror att filmen växte fram från min tid då jag arbetade ensam hemma, på bibliotek och i Hallstavik, och den tid jag spenderade med gamla och nya vänner, kamrater och kollegor i och runt Stockholm och Hallstavik.

ML: Inledningsvis kommer den nya filmen att visas på Folkets Hus i Hallstavik, och senare på Etnografiska museet i Stockholm. Vad tror du att dessa kontexter bidrar med till filmen?

CL: Folkets Hus är den centrala platsen för filmen. Som ett hus öppet för alla exemplifierar det en vacker kulturhistoria, specifik för Sverige, som är svår

---

att tänka sig idag. Det är enklare att föreställa att ett shoppingcenter byggs än ett kulturhus som Folkets Hus. Så å ena sidan hyllar filmen den historien, å andra sidan sörjer den dess bortgång. På samma sätt är Etnografiska museet i Stockholm en av de platser där filmen äger rum. På ett brutalt och negativt sätt skulle man kunna säga att det är en kulturhistorisk kyrkogård, likt alla museer av den sorten. Det är en förvaringsplats för ägodelar som tillhör sedan länge nedbrutna kulturella praktiker, antingen genom vad som skedde när föremålen införskaffades till museet, eller genom andra förändringar i samhället, vare sig de har varit våldsamma eller inte. Av den anledningen fungerar Etnografiska museet som en korridor till det förflutna och kanske också till framtiden, i synnerhet som det första verkliga eller fiktiva besöket på museet är vad som förenar karaktärerna i filmen.

ML: En fråga som har genomsyrat ditt konstnärliga arbete sedan en tid tillbaka är "hur kan vi leva med dem som inte följer samma rytm som vi?" Vill du utveckla det i förhållande till de tidiga filmerna av filmfotografen Sven Nykvist som har en central roll i *Det var vackert ibland*?

CN: De tidiga filmerna vittnar om en asymmetrisk historia ur svenska religiösa och administrativa missionärers perspektiv, under den koloniala eran. Även om Sven Nykvist själv var ett offer för missionsarbetet, i den bemärkelsen att han tvingades bo långt ifrån sina föräldrar på en internatskola i Sverige, tycks hans filmer förstärka stereotyperna om Afrika som en plats förklädd i mörker. Tyvärr lever den här missuppfattningen kvar än idag. I termer av rytm, förblir det en utmaning, och jag har inget svar. I filmen tycks dans vara ett av svaren... men bortsett från det tänker jag mig att filmen inte handlar om Sven Nykvists filmer i sig. Formellt sett, ja, men konceptuellt sett ställer sig filmen frågande till vilken roll, eller snarare vilka valmöjligheter och beslut konstnärer står inför och tar i förhållande till storskaliga historiska

orättvisor. Filmen sätter upp en struktur där historiska figurer behandlas som om de vore nu levande, så att vi kan se och höra dem bevittna sina egna tillkortakommanden och svårigheter, som de kanske inte såg som problematiska i sin egen tid. Filmen ställer alltså frågan: vad missar vi att identifiera och ta upp idag? Om någon så begåvad som Sven Nykvist "misslyckades" med att uppnå rättvisa genom sitt arbete, i alla fall enligt några av filmens protagonister, vad och vilka försummar vi nu, vi som möjligtvis är mindre begåvade än Sven Nykvist? I slutändan handlar filmen om mig själv, i egenskap av en människa, nu levande, här och nu. Jag ställer mig ständigt frågan vad jag ska göra, hur jag ska ingripa i vår historia, så att jag ska åberopas av framtida konstnärer, inte för att de ska ställa mig svåra frågor utan för att dansa tillsammans!

ML: Produktionen av papper har en viss roll i *Det var vackert ibland*. Det vore intressant att höra dina tankar kring varför du ville inkludera just detta.

CN: I *Det var vackert ibland* finns skymtar av hur pappers tillverkas idag på Holmens pappersbruk i Hallstavik. Jag tänker att pappret som företeelse och handelsvara exemplifierar den djupgående skönheten men också det tveklösa vansinnet hos mänskligheten. Papper produceras genom att omvandla en färgstark, blöt och rund organism med rötter i jorden till en till synes färglös, platt, mobil och livlös uppfinning. För att möjliggöra den här förvandlingen måste gräs, metall, stenar, sand, vatten, glas, olja, gas – listan är ändlös – mobiliseras, ordnas och organiseras i en otroligt synkroniserad operation som kräver leverans av lastbilar, båtar och flygplan, så att vi kan skriva ner våra önskemål till varandra. På så sätt markerar introduktionen av papper på platser som inte hade ett skriftspråk en kulturell brytpunkt som förde med sig extrema former av förtryck. Papprets fördelar är många och uppenbara. Men å andra sidan är det svårt att föreställa sig den byråkratiska underordningen, som till exempel Sven Nykvists föräldrar

och deras medmissionärer i Kongo stod för, utan introduktionen av pappersarbete. Det finns också en för filmen lokal betydelse av pappersproduktion: Hallstavik grundades som en effekt av att Holmens pappersbruk etablerade sig där. Så historien bakom Folkets Hus, och Hallstavik i sin helhet, är sammanflätad med papper, pappersproduktion och pappersbruket.

ML: *Woman of Aeroplanes* är en förunderlig och magisk roman av Kojo Laing från 1988. Boken utspelar sig i två städer i Ghana och Skottland där invånarna, för att trygga sin överlevnad, har accepterat andra traditioner än deras egna. Jag kommer ihåg att du refererade till den här romanen när vi började diskutera uppdraget för det årslånga projektet *Den futuristiska orten*. Hur är bokens tematik närvarande i den här filmen?

CN: Ja, det är en enastående roman med ett omfattande antal karaktärer, omänskliga eller mänskliga, levande eller döda. Sättet att skriva är exceptionellt. I korta drag handlar berättelsen om de odödliga invånarna i Tukwan, en stad i Ghana som är osynlig för världen, som reser till sin lika osynliga systerstad Levensdale i Skottland. I filmen är den inledande och avslutande handlingen till stor del baserad på några av händelserna i romanen. Jag lånar vissa av deras ord, och det här är också ett sätt för mig att bjuda in andra till att delta i konversationen. Inledningsvis, för ett år sedan, hade jag velat inkludera tydligare referenser till romanen, men i slutändan var det inte nödvändigt.

Maria Lind är chef på Tensta konsthall.

Den futuristiska orten är ett samarbete mellan Folkets Hus och Parker, Stockholms läns museum och Tensta konsthall. I projektet ingår även Hallstavik Folkets Hus och Häverö-Edebo hembygdsförening; Rågsveds Folkets Hus och Brännkyrka hembygdsförening; Sorunda Folkets Hus, Sorunda hembygdsförening och Sorunda Hemslöjdsvänner; samt Spånga Fornminnes och Hembygds-gille och Etnografiska museet.

Folkets Hus och Parker
www.folketshusochparker.se
08-452 25 00

Stockholm County Museum
www.stockholmslansmuseum.se
08-586 194 10

Tensta konsthall
www.tenstakonsthall.se/en
08-36 07 63

STOCKHOLMS
LÄNS
MUSEUM

Personal på Tensta konsthall

Ailin Moaf Mirlashari
värd
Didem Yildirim
produktionskoordinator
Fahyma Alnabli
receptionsansvarig
och språkcaféledare
Fredda Berg
värd
Hanna Nordell
producent
Henny Josefsson
värd
Isabella Tjäder
kommunikatör
Makda Embaie
assistent
Maria Lind
chef
Muna Al Yaqoobi
assistent Kvinnocafé
Nawroz Zakholy
assistent
Nina Svensson
förmedling
Paulina Sokolow
kommunikationsansvarig
Rasmus Sjöbeck
värd

Praktikanter:

Cecilia Harrison
Ella Saar
Leila Taalbi
Ockie Basgül Dogan
Sonja Hedenstrand
Viktoria Andersson

Tack till:

Ingrid Inglander och Theo Fick,
Häverö-Edebo Hembygdsförening
Per-Anders Wikström,
Hallstavik Folkets Hus
Håkan Lundén,
Holmens Bruk i Hallstavik
Michael Barrett och Bianca Leidi,
Etnografiska museet

Med stöd av:

Statens Kulturråd
Etnografiska museet
Kungliga Konsthögskolan
Mondriaan Fund, the public cultural
funding organization focusing on visual
arts and cultural heritage